

Addendum
bij het begeleidend protocol van 2 december 2020
inzake gegevensverwerking in de zin van artikel 20 van de wet van 30 juli 2018
betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de
verwerking van persoonsgegevens,
tussen de Federale Overheidsdienst Financiën en de Nationale Bank van België
betreffende de mededeling van patrimoniumgegevens aan de Nationale Bank
van België door de Federale Overheidsdienst Financiën in het kader van het
onderzoeksproject “Ontwikkeling van een hedonische woningprijsindex voor
België”

Ref.: PIM 2020-335 en PIM 2021-1039

I. Identificatie van de partijen

1. De Federale Overheidsdienst Financiën, afgekort “FOD Financiën”, geregistreerd bij de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer 0308.357.159, gevestigd te Koning Albert II-laan 33 bus 50, 1030 Brussel, en vertegenwoordigd door de heer Hans D’Hondt, Voorzitter van het Directiecomité.

En

2. De Nationale Bank van België, afgekort “NBB”, naamloze vennootschap naar Belgisch recht, ingeschreven in de Kruispuntbank van Ondernemingen onder het nummer 0203.201.340, waarvan de kantoren gelegen zijn te 1000 Brussel, de Berlaimontlaan 14 en die vertegenwoordigd wordt door de heer Pierre Wunsch, Gouverneur.

II. Voorwerp van het addendum

De partijen zijn bij protocol van 2 december 2020 overeengekomen dat patrimoniumgegevens door de AAPD aan de NBB ter beschikking worden gesteld, teneinde de NBB toe te laten om aan de in het voormeld protocol omschreven onderzoeksdoelstellingen te kunnen voldoen met betrekking tot het ontwikkelen van een woningprijsindex die rekening houdt met de kwaliteitsverschillen van de verkochte woningen.

Via dit addendum komen de partijen overeen dat de duur van het protocol verlengd wordt tot eind 2024. De verlenging is noodzakelijk omdat de timing van het onderzoeksproject is opgeschoven. Door onverwachte omstandigheden werden de finale gegevens pas in september 2021 ontvangen en loopt het onderzoeksproject nog tot eind 2024. Ingevolge deze verlenging wordt de mogelijkheid om een update van de gegevens te bekomen eveneens verlengd tot eind 2024.

Bijgevolg dienen de artikelen X., XII. en XXIV. van het protocol als volgt te worden gelezen:

X. Termijn voor bewaring van de gegevens en verantwoording van de noodzaak van die termijn

De gegevens worden bewaard tot 31 december 2024. De methoden, resultaten en conclusies van het onderzoeksproject zullen worden opgeschreven in een onderzoeksrapport dat academisch zal worden gevaloriseerd. Dit houdt in dat na het schrijven van het onderzoeksrapport de data nog enige tijd beschikbaar dienen te zijn. Wanneer de reviewer van een wetenschappelijk tijdschrift extra analyses vraagt, dienen de data namelijk nog voorhanden te zijn om deze analyses te kunnen uitvoeren. Zodra deze fase van het onderzoek verstreken is, worden de data vernietigd. In die zin is de vooropgestelde termijn tot 31 december 2024 een maximum.

XII. Periodiciteit van de gegevensdoorgifte

De periodiciteit van de gegevensdoorgifte zal in principe éénmalig zijn. Dit neemt niet weg dat tot 31 december 2024 er wel nog kan voorzien worden in een update van de gegevens.

XXIV. Duur van het protocol en inwerkingtreding

Dit protocol heeft uitwerking vanaf de datum van ondertekening en wordt gesloten voor een bepaalde duur tot 31 december 2024."

Via dit addendum komen de partijen ook overeen dat dit protocol ook het gebruik van de gegevens rechtvaardigt en omkadert voor het uitvoeren van een vervolgonderzoeksproject met dezelfde onderzoeksdoelstelling in samenwerking met onderzoekers van de Université libre de Bruxelles (ULB).

Overeenkomstig dit addendum dienen voor dit vervolgonderzoek aan de artikelen IV., XIII., en XV. van het protocol volgende wijzigingen te worden gedaan:

In artikel "IV. Context" wordt het volgende toegevoegd:

"IV. Context

[...]

Naast voormeld onderzoeksproject zal een vervolgonderzoeksproject worden uitgevoerd in samenwerking met de ULB. Dit nieuwe project beoogt, net als het voormeld onderzoeksproject, dat in samenwerking is met KU Leuven, om de verdeling en evolutie van de prijzen en kwaliteitskenmerkenverschillen van woningen te analyseren in België.

Meer specifiek beoogt het onderzoeksproject om de recente en innovatieve maatstaf van de Local Neighborhood Gini index (LNG) voor België te schatten. Deze LNG is een maatstaf van zeer gedetailleerde ongelijkheid in het vermogen van onroerend goed, ontwikkeld door Domenech-Arumi (2021)¹. De LNG maatstaf meet in welke mate woningen in de onmiddellijke omgeving onderling verschillen volgens verschillende dimensies (zoals de oppervlakte of waarde). Dit onderzoeksproject

¹ Domènech-Arumí, G. (2021). Neighborhoods, Perceived Inequality, and Preferences for Redistribution: Evidence from Barcelona. Beschikbaar op SSRN 3863594.

past bijgevolg binnen het 2de doeleinde vermeld in punt VII. van het protocol, m.n. de “analyse van de kwaliteitskenmerken van de woningen in België en in de regio’s en van hun invloed op de woningprijzen”.

Om de Local Neighborhood Gini index te kunnen berekenen zijn zowel de transactiedata van individuele verkopen als de perceelgegevens van de hele Belgische woningvoorraad essentieel, inclusief de exacte locatie van de woning (zie bijvoorbeeld Domenech-Arumi, 2021 pagina 5). Elke woning heeft namelijk een unieke kwaliteit door een combinatie van vele prijsbepalende woningkenmerken, waaronder een unieke locatie, toegang tot diensten enz. Hierbij maken we ook gebruik van externe databronnen, zoals de nabijheid van publieke voorzieningen (parken, scholen, wegverkeer, openbaar vervoer, ...).

De waarde van een onroerend goed is ook een zeer belangrijke parameter in de LNG. Hierbij zullen we gebruik maken van de volgende elementen: (i) informatie rond de transactieprizen zoals opgenomen in het kadaster, en (ii) prijs-schattingmodellen om de waarde te bepalen van zowel verkochte eigendommen als panden die niet verkocht zijn. Deze modellen zijn reeds ontwikkeld in het kader van het BELSPO project “BE-PARADIS, The Paradox of Belgian Inequality Studies: Belgium Less unequal than others?” (zie verder), en getest op onder andere data van AirBnB in België. Deze modellen omvatten frequentist, Bayesian en machine learning methodes zoals Random Forests en XGBoost, en generaliseren bestaande prijsmodellen zoals onder andere lineaire hedonische methodes, maar ook spatiale econometrische modellen.

Met de resultaten van de LNG wordt tenslotte de oorzaak van ongelijkheid in vermogen bestudeerd. Hoewel er relatief veel geweten is over inkomensongelijkheid, weten we in België zo goed als niets over vermogensongelijkheid. Een van de objectieven van dit onderzoek is om bij te dragen aan de samenstelling van de DINA’s (Distributional National Accounts), een onderdeel van de Nationale Rekeningen waar de Nationale Bank van België verantwoordelijk voor is. Dit project is verder ook een belangrijk onderdeel van het overkoepelende BRAIN – BELSPO project “BE-PARADIS, The Paradox of Belgian Inequality Studies: Belgium Less unequal than others?”, een samenwerkingsverband tussen drie Belgische universiteiten (KU Leuven, UAntwerpen en ULB). Een van de outputs van het BELSPO project is een herziening en verdieping van de DINA methodologie.

Het project omvat 4 onderdelen, lopende over een periode die loopt tot maximaal 31 december 2024:

- *Opbouw van de dataset*

De relevante data voor het onderzoeksproject worden verzameld, gecontroleerd op kwaliteit en gecorrigeerd voor uitschieters en ontbrekende gegevens.

- *Berekenen/schatten van de Local Neighborhood Gini*

De LNG wordt berekend op basis van de kadastrale informatie en de prijsalgoritmes. De methodologie hiervoor is reeds uitgewerkt.

- *Analyse van de LNG met betrekking tot vermogensongelijkheid*

De LNG wordt gebruikt om de oorzaken van lokale ongelijkheden te bestuderen, zoals inkomensongelijkheid en vermogensongelijkheid. Daarbij wordt ook gebruik gemaakt van informatie rond publieke voorzieningen en hun impact op ongelijkheid, en de historische verschillen in erfrecht.

- *Communicatie van methodes, resultaten en conclusies*

De onderzoeksoutput wordt in eerste instantie gebruikt om de gereviseerde DINA's op te stellen, als onderdeel van het takenpakket van de NBB. Daarnaast worden de resultaten ook opgenomen als output in het BRAIN-BELSPO project (met einddatum 2024), en ook als onderdeel van het NBB Colloquium 2022 rond ongelijkheid. Tenslotte wordt de output mee opgenomen in de Working Paper Series van de NBB, alsook ingediend bij internationale academische journals. Alle disseminatie zal geenszins persoons- of individuele gegevens bevatten. Alle resultaten worden meegedeeld op een onderling af te spreken hoger niveau, waardoor identificatie op individueel niveau onmogelijk is.

Artikel "XIII. Ontvangerscategorieën" wordt vervangen als volgt:

"XIII. Ontvangerscategorieën

De gegevens zijn enkel bestemd voor de onderzoekers die aangeduid worden om op voormelde onderzoeksprojecten te werken.

Aangezien de NBB voor het oorspronkelijk project een beroep doet op de KU Leuven, zullen de gegevens niet alleen beschikbaar zijn voor een beperkt aantal economen van het departement Studiën van de NBB, maar zullen ze ook, met het oog op de realisatie van het onderzoeksproject, ter beschikking worden gesteld van de KU Leuven en meer bepaald van de drie in een verwerkersovereenkomst afgesloten tussen de NBB en de KU Leuven vermelde onderzoekers van de KU Leuven. De KU Leuven zal in dit opzicht in het kader van het onderzoeksproject optreden als verwerker van de gegevens (Zie dienaangaande punt XV.).

Aangezien de NBB voor het vervolgproject een beroep doet op de ULB, zullen de gegevens niet alleen beschikbaar zijn voor een beperkt aantal economen van het departement Studiën van de NBB, maar zullen ze ook, met het oog op de realisatie van het onderzoeksproject, ter beschikking worden gesteld van de ULB en meer bepaald van de vier in een verwerkersovereenkomst vermelde onderzoekers van de ULB. De ULB zal in dit opzicht in het kader van het onderzoeksproject optreden als verwerker van de gegevens (zie dienaangaande punt XV.)."

In artikel "XV. Verwerker" wordt de eerste paragraaf vervangen door volgende paragraaf:

"XV. Verwerker

De NBB vergewist zich ervan dat de verplichtingen die uit dit protocol voortvloeien, meegedeeld worden aan de eventuele verwerkers (in het geval van het eerste onderzoeksproject de KU Leuven, in het geval van het vervolgonderzoeksproject de ULB, meer bepaald de onderzoekseenheid ECARES van de Solvay Brussels School of Economics and Business aan de ULB), overeenkomstig artikel 28 van de AVG.

[...]"

De andere bepalingen van het protocol blijven ongewijzigd.

III. Regels met betrekking tot het addendum

Het addendum is onderworpen aan de regels van het protocol van 2 december 2020 en wordt overeenkomstig geïnterpreteerd.

IV. Duur en inwerkingtreding

Deze overeenkomst treedt in werking op de datum van de ondertekening ervan en wordt gesloten tot en met 31 december 2024.

Opgemaakt in Brussel in twee exemplaren, op

Voor de FOD Financiën
De Voorzitter van het Directiecomité

Voor de Nationale Bank van België
De Gouverneur

Hans D'Hondt

Pierre Wunsch
